

Пропозиції
Міністерства освіти і науки України
до проєкту Закону України
«Про оборонну інноваційну діяльність»
(реєстр. № 15215-1 від 04.05.2026, н. д. Веніславський Ф.)
(перше читання)

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції надає такі зауваження та пропозиції до законопроекту.

1. Ураховуючи те, що відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (далі – Закон) науково-дослідна установа є одним із видів наукової установи, з метою забезпечення термінологічної єдності пропонуємо у тексті законопроекту слова «наукова установа та науково-дослідна установа» та «науково-дослідна установа» в усіх відмінках замінити словами «наукова установа» у відповідному відмінку.

2. У визначенні терміна «оборонна інноваційна діяльність» вжито формулювання «науково-дослідна діяльність», «дослідно-конструкторська діяльність» та «технологічна діяльність», які не мають чіткого законодавчого визначення (пункт 9 частини першої статті 1 законопроекту). Водночас пунктами 12 і 26 частини першої статті 1 законопроекту визначено терміни «наукова діяльність» і «науково-технічна діяльність». Крім того, відповідно до пункту 15 частини першої статті 1 Закону науково-дослідні, дослідно-конструкторські та технологічні роботи – це основні види наукової (науково-технічної) роботи, а не окремі види діяльності.

Ураховуючи зазначене, пропонуємо у пункті 9 частини першої статті 1 слова «науково-дослідної, науково-технічної, дослідно-конструкторської, технологічної,» замінити словами «наукової, науково-технічної».

3. У пункті 7 частини другої статті 2 законопроекту вжито формулювання «високотехнологічних оборонних наукових досліджень та розробок». Чинним законодавством не визначено термінів «високотехнологічні оборонні наукові дослідження» та «високотехнологічні оборонні розробки», а також не встановлено критеріїв, за якими дослідження чи розробки можуть бути віднесені до категорій «високотехнологічних». Використання оціночної характеристики «високотехнологічні» стосовно наукових досліджень і розробок за відсутності чітких законодавчих критеріїв не забезпечує однозначного тлумачення та правозастосування відповідної норми.

МОН № 1/76-П-26 від 25.05.2026

Підписав: Лісовий Оксен Васильович

Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000ED3236000AD9E100

Дійсний: з 14.03.2025 11:28:13 по 12.03.2027 11:28:13

Ураховуючи зазначене, пропонуємо пункт 7 частини другої статті 2 законопроекту викласти у такій редакції:

«7) сприяння комерціалізації та швидкому впровадженню у сферу національної безпеки і оборони України результатів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок щодо створення новітніх зразків озброєння, військової та спеціальної техніки;».

4. З метою приведення термінології законопроекту у відповідність до Закону пропонуємо у пункті 10 частини першої статті 3 законопроекту слова «науково-дослідними організаціями» замінити словами «науковими установами», а слова «фундаментальних і прикладних досліджень» – словами «наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок».

5. У частині другій статті 5 законопроекту пропонуємо:

у підпункті «в» пункту 1 слова «науки та освіти» замінити словами «освіти і науки» з метою приведення у відповідність до офіційного найменування центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки;

у пункті 3 слова «фундаментальні та прикладні наукові дослідження» замінити словами «наукові дослідження і науково-технічні (експериментальні) розробки»;

у пункті 5 слова «науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи» замінити словами «наукові дослідження і науково-технічні (експериментальні) розробки» з метою уніфікації термінології, що вживається в статті 5 для визначення суб'єктів оборонної інноваційної діяльності, що здійснюють або сприяють здійсненню оборонної інноваційної діяльності;

у пункті 6 слово «науковці» замінити словом «учені» з метою приведення термінології законопроекту у відповідність до Закону.

6. У статті 6 законопроекту:

ураховуючи, що пунктом 3 частини другої статті 5 законопроекту до суб'єктів оборонної інноваційної діяльності, що здійснюють або сприяють здійсненню оборонної інноваційної діяльності, віднесено заклади вищої освіти, з метою забезпечення внутрішньої узгодженості норм законопроекту пропонуємо пункт 4 частини третьої після слів «наукових установ» доповнити словами «, закладів вищої освіти»;

у пункті 3 частини четвертої слово «науковців» замінити словом «учених» з метою приведення термінології законопроекту у відповідність до Закону;

у частині п'ятій слова «повну вищу інженерну, військову інженерну або військову командно-інженерну освіту» пропонуємо привести у відповідність до законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту».

7. Пункт 5 частини другої статті 7 законопроекту після слів «науковими установами» доповнити словами «, закладами вищої освіти».

8. У статті 8 законопроекту:

в абзаці 1 частини другої слово «науковці» замінити словом «учені».

9. У пункті 2 частини другої статті 9 законопроекту слово «науковців» замінити словом «учених».

10. У пункті 3 частини другої статті 12 законопроекту слова «фундаментальних та прикладних наукових досліджень» замінити словами «наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок».

11. У статті 16 законопроекту:

частину першу після слів «наукових досліджень» доповнити словами «і науково-технічних (експериментальних) розробок»;

з метою приведення термінології у відповідність до Закону в частини другій слово «дослідницьку» замінити словами «науково-технічну», а в частині третій – слова «науково-дослідницької» замінити словами «наукової, науково-технічної»;

також пропонуємо визначити статус Національного військового науково-дослідного інституту (воєнний науково-дослідницький інститут є військовим закладом вищої освіти з особливим статусом) відповідно до статті 1 Закону «Про вищу освіту».

12. Частину другу статті 17 законопроекту після слів «наукові установи» доповнити словами «, заклади вищої освіти».

13. У частині другій статті 18 законопроекту слова «науково-дослідних інститутах» замінити словами «наукових установах» та слова «базову вищу цивільну» замінити на слово «вищу».

14. У статті 20 законопроекту:

у частині першій слово «розробок» замінити словами «науково-технічних (експериментальних) розробок». Крім того, пропонуємо виключити слово «високотехнологічних», оскільки використання такої оціночної характеристики стосовно наукових досліджень і розробок за відсутності чітких законодавчих критеріїв не забезпечує однозначного тлумачення та правозастосування відповідної норми;

частину четверту після слів «державних наукових установ» доповнити словами «, закладів вищої освіти».

15. Пунктом 5 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту визначено, що «До моменту створення та початку діяльності Державного фонду розвитку високотехнологічних оборонних інновацій, фінансування заходів, передбачених статтями 12, 13, 14, 24, 27 цього Закону, здійснюється через існуючі бюджетні програми Міністерства оборони України та Міністерства освіти і науки України».

Зазначені у пункті 5 статті законопроекту стосуються фінансування інноваційної оборонної діяльності, залучення приватних інвестицій та венчурного фінансування, залучення міжнародного фінансування та грантів, участі у програмах НАТО з питань високотехнологічних оборонних досліджень, розробок та інновацій, а також надання податкових та митних пільг для суб'єктів оборонної інноваційної діяльності.

Зокрема, частиною другою статті 12 законопроекту визначено, що у Державному бюджеті України щорічно передбачаються окремі бюджетні програми для фінансування:

- 1) Державної цільової програми розвитку оборонних інновацій;
- 2) діяльності Держоборонінновації та інших органів управління оборонними інноваціями;
- 3) фундаментальних та прикладних наукових досліджень оборонного призначення;
- 4) утримання та розвитку інфраструктури оборонних інновацій (полігони, центри тощо);
- 5) утримання, діяльності та розвитку Національного воєнного науково-дослідницького інституту.

При цьому фінансово-економічні розрахунки до законопроекту не додаються, що унеможливило визначення обсягів фінансування, необхідних для реалізації положень зазначених статей.

Слід також наголосити, що Міністерство освіти і науки України не є державним замовником у сфері оборони. Законами про Державний бюджет України для МОН не передбачаються видатки на фінансування заходів оборонного характеру, визначених статтями 12, 13, 14, 24, 27 законопроекту.

Відповідно до пунктів 10 і 11 частини першої статті 42 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» МОН формує тематику та здійснює фінансову підтримку виконання державного замовлення на найважливіші науково-технічні (експериментальні) розробки і науково-технічну продукцію, а також здійснює фінансову підтримку наукової і науково-технічної діяльності закладів вищої освіти, що належать до сфери

його управління. При цьому відбір проєктів відбувається виключно на конкурсній основі з урахуванням результатів наукової і науково-технічної експертизи заявок.

З огляду на зазначене, у пункті 5 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту слова «та Міністерства освіти і науки України» пропонуємо виключити.

Міністр освіти і науки України

Оксен ЛІСОВИЙ